

دفاع اقتصادی

راهبرد دفاعی در برابر تحریم به شیوه اقتصاد مقاومتی

www.ketab.ir

نویسندگان: ابوالفضل سپهری راد، مرتضی پیراسته

سرشناسه: سپهری راد، ابوالفضل ۱۳۵۰
 عنوان و نام نویسندگان: دفاع اقتصادی (راهبرد دفاعی در برابر تحریم به شیوه اقتصاد مقاومتی) / سپهری راد، ابوالفضل ۱۳۵۰ - پیراسته ، مرتضی ۱۳۶۳
 ویراستار: شرف داودلی ، سمانه ، ۱۳۶۳
 وضعیت ویراست: اول
 مشخصات نشر: تهران: نیروی پدافند ارتش جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۹
 مشخصات ظاهری: ۱۴۰ صفحه ، مصور، جدول ، رنگی
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۸۰-۷۶-۶
 قیمت: ۳۵۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 عنوان اصلی:
 موضوع: اقتصاد دانش بنیان -- ایران
 موضوع: تحقیق و توسعه -- ایران -- سیاست اقتصادی
 شناسه افزوده: پیراسته ، مرتضی ، ۱۳۶۳
 شناسه افزوده: تهران: ارتش. نیروی پدافند هوایی آجا
 رده بندی کنگره: HD ۳۰ / ۲
 رده بنده دیویی: ۶۵۸ / ۴۰۳۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۰۴۸۴۸

عنوان: دفاع اقتصادی (راهبرد دفاعی در برابر تحریم به شیوه اقتصاد مقاومتی)

نویسندگان: ابوالفضل سپهری راد، مرتضی پیراسته

ویراستار: سمانه شرف داودلی

طراح جلد و صفحه آرا: علی قموشی

ناظر نشر: سید محمد رضا عمادی سرخی

مدیر برنامه ریزی: جواد سلطانیان

ناشر: قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء (ص) آجا

چاپ و صحافی: مرکز مطالعات راهبردی ن پ ه آجا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۸۰-۷۶-۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۴۰۰

قیمت: ۳۵۰۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، بزرگراه بسیج، بلوار هجرت، ستاد نیروی پدافند هوایی آجا

تلفن: ۳۳۲۴۰۴۶۸ (۰۲۱) دورنگار: ۳۳۲۴۰۴۶۹ (۰۲۱)

«کلیه حقوق این اثر به انتشارات نیروی پدافند هوایی آجا تعلق دارد»

پیشگفتار

به یقین می‌توان گفت که با پیروزی انقلاب اسلامی، ایران در بسیاری از عرصه‌ها به شکوفایی‌های چشمگیری دست یافته است. که این امر برای دولت‌های استکباری بسیار نگران‌کننده بوده و خشم آنان را برانگیخته است به طوری که در یک زمان جنگ سرد، در زمانی تهاجم فرهنگی و هم‌اکنون از تحریم اقتصادی به عنوان سلاح علیه کشور ما استفاده می‌نمایند. به طوری که در گذشته بیشتر در عرصه جنگ و اشکال نظامی وارد عمل می‌شدند و اکنون با به کارگیری استراتژی دیگری به نام تحریم اقتصادی اقدامات خصمانه خود را پیاده می‌نمایند. هدف از تحریم اقتصادی محرومیت یک اقتصاد از بازارهای جهانی کالا، خدمات و سرمایه است. در واقع تحریم اقتصادی وضعیتی برای کشور مورد تحریم پدید می‌آورد که او را در حالت خودکفایی قرار می‌دهد. کشورهای تحریم کننده همچنین کشور مورد تحریم را جبراً به سطح پایینی از زندگی در یک اقتصاد منزوی قرار می‌دهند. در رابطه با موفقیت‌آمیز بودن تحریم باید گفت که درجه موفقیت اعمال تحریم اقتصادی علیه یک کشور، از یک طرف بستگی به میزان هلاک و شرکت پذیری تمام کشورهای دیگر و از طرف دیگر بستگی به درجه و درجه بندی بستگی کشور تحریم شده به تجارت جهانی دارد و بر رشد اقتصادی کشور تأثیرگذار است.

تحریم‌های اقتصادی به منظور اجرای مقاصد سیاسی روش جدیدی نیست. دولت‌ها به دلایل مختلف در طول تاریخ به تحریم‌های اقتصادی متوسل گردیده‌اند. برای مثال تحریم اقتصادی و تجاری در دوران قاجار یکی از ابزارهای مورد استفاده شوروی سابق علیه ایران بود. از جمله شاخص‌ترین موارد تحریم‌های اقتصادی می‌توان از تحریم نفتی ایران توسط دولت انگلستان در زمان نخست‌وزیری دولت مصدق نام برد. ایالات متحده آمریکا و کشورهای غربی از همان ابتدای شکل‌گیری کشور ایران بر اساس مبنای اسلام، خصومت‌های خود را پنهانی و آشکار بر علیه ایران اسلامی شروع کردند که یکی از مهم‌ترین ابزار فشار بر ایران تحریم‌هایی بود که تاکنون اعمال شده است، تا با این وسیله به هدف‌های خود که مهم‌ترین آن همراه کردن ایران با خود می‌باشد دست پیدا کنند. جمهوری اسلامی ایران نیز برای

کم اثر کردن این گونه تحریم ها و بخصوص تحریم اقتصادی، راهکارها و استراتژی هایی را در برنامه کار خود قرار داده است یکی از این استراتژی ها اقتصاد مقاومتی است که در ادامه به بررسی و تبیین آن پرداخته خواهد شد.

در استراتژی جمهوری اسلامی ایران، ایستادگی و مقاومت مهم ترین راهبرد دفاع از انقلاب اسلامی و ارزش های نظام است. بر این اساس و طی سال های متمادی ایران نشان داده که در وضعیت نزاع بین جمهوری اسلامی ایران و استکبار جهانی به رهبری آمریکا ملتی پیروز است که مقاومت بیشتری از خود نشان بدهد. اگرچه ممکن است ضربات حریف بیشتر باشد ولی ثمره ایستادگی و پایداری، همواره پیروزی خواهد بود. اگر خواسته باشیم به پیشینه تاریخی مقوله مقاومت که ملت ما به خوبی از آن آزمون سربلند بیرون آمده رجوع کنیم باید به دوران دفاع مقدس برگردیم. در فرآیند جنگ تحمیلی آنچه باعث اشتباه محاسباتی صدام شد، عدم توجه به امکان حضور مقاومت مردمی در قالب بسیج بود. با فراخوان حضرت امام (ره) و حضور گسترده مردم در جبهه های نبرد، ارتش سر تا پا مسلح رژیم بعثی زمین گیر و نهایتاً مجبور به عقب نشینی به مرزهای بین المللی شد.

اعمال تحریم های یک جانبه و محدودیت های مالی و تجاری همواره یکی از ابزارهای غیر قانونی نظام سلطه برای وارد آوردن فشار به نظام جمهوری اسلامی ایران در طول چهار دهه گذشته بوده و مرتباً بر حجم این تحریم ها افزوده است. این وضعیت در سال های اخیر و با اجرای تحریم خرید نفت، بانک مرکزی، کشتیرانی، بیمه و حتی برخی شخصیت ها و... از سوی نظام سلطه به اوج خودش رسیده است. در مقابل اتخاذ چنین رویکردی از سوی غرب، مقام معظم رهبری بحث اقتصاد مقاومتی را مطرح و آن را به عنوان یک روش مهم در تغییر مسیر حرکت اقتصادی کشور عنوان کردند.

کارشناسان اقتصادی معتقدند در شرایط فعلی که در میدان جنگ همه جانبه دشمن در بخش اقتصاد هستیم با عملیاتی کردن همان راهبرد مقاومتی می توانیم پیروز این نبرد نابرابر باشیم. در تاریخ اقتصادی ایران ثبت است که رهبر معظم انقلاب از سال ها پیش اقتصاد مقاومتی را مطرح کرده و بر ضرورت بازبینی در نظام های

اقتصادی کنونی تأکید کرده بودند. خودداری از خام‌فروشی نفت و حرکت به سمت اقتصاد غیرنفتی، استفاده حداکثری از کالاهای داخلی و نه‌راسیدن از تحریم‌های اقتصادی نیز از دیگر نکاتی است که سال‌ها پیش، از آغاز تحریم نفتی، از سوی مقام معظم رهبری مورد تأکید قرار گرفته بود. اما کاربرد عین این عبارت در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور در تاریخ ۸۹/۰۶/۱۶ تبیین گردید: «ما باید یک اقتصاد مقاومتی واقعی در کشور به وجود بیاوریم. امروز کارآفرینی معنایش این است. دوستان درست گفتند که ما تحریم‌ها را دور می‌زنیم. بنده هم یقین دارم، ملت ایران و مسئولین کشور تحریم‌ها را دور می‌زنند، تحریم کنندگان را ناکام می‌کنند. مثل موارد دیگری که در سال‌های گذشته در زمینه‌های سیاسی بود که یک اشتباهی کردند، یک حرکتی انجام دادند، بعد خودشان مجبور شدند برگردند، یکی یکی عذرخواهی کنند.»^۱

اتخاذ راهبرد جدید اقتصادی به عنوان پاتک اقدامات هجومی دشمن در عرصه اقتصاد می‌تواند خط بطلانی بر تلاش‌های بدخواهان در عرصه یاد شده باشد. اگر مسئولان با همدلی ملزومات قانونی اقتصاد مقاومتی را با شتاب بیشتری ایجاد و پیگیری نمایند می‌توان در مدت زمان کوتاهی آثار و دستاوردهای مثبت آن را مشاهده نمود. موضوعی که متأسفانه با وجود مطرح شدن چند ساله آن توسط سیاست‌گذار اصلی جمهوری اسلامی یعنی مقام معظم رهبری، به هر دلیلی مغفول مانده و کوتاهی‌های مسئولین، کشور را در رسیدن به اهداف طلایی حاصل از اجرای اقتصاد مقاومتی ناکام گذارده است.

نگارنده در این مجال قصد دارد ضمن تشریح وضعیت تحمیلی کشور و ابعاد اقتصاد مقاومتی، به تبیین یکی از سلاح‌های موثر ایران در مقابله با تهدیدات اقتصادی جدید و مزایای آن از زاویه موضوع بهره‌وری بپردازد. در این کتاب به دنبال پاسخ به پرسش‌های زیر می‌باشیم:

۱ - اقتصاد مقاومتی چه تعاریفی می‌تواند داشته باشد؟

۲ - اقتصاد مقاومتی چه جایگاهی در جامعه کنونی دارد؟

^۱ بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور، ۸۹/۰۶/۱۶